

Evaluatie projectsubsidie Nederlands Jeugdinstituut (NJI)

- EINDRAPPORT -

Auteurs

Suna Duysak
Ditte van Haalen
Jos Lubberman
Tessa van der Veen

Amsterdam, 24 augustus 2022
Publicatienr. 22031

© 2022 RegioPlan, in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van RegioPlan. RegioPlan aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden

Inhoudsopgave

1 Inleiding: doel en aanpak	1
1.1 Aanleiding	1
1.2 Doel en onderzoeksvragen	1
1.3 Onderzoeksmethode	1
1.4 Leeswijzer	3
2 NJi: activiteiten	5
2.1 Projectsubsidie verbinding Onderwijs-Jeugd(zorg)	5
2.2 Activiteiten NJi 2017-2021	6
2.3 Ontwikkelingen Onderwijs-Jeugd en Positie NJi	9
3 Beoordeling en waardering	14
3.1 Inleiding	14
3.2 Bekendheid NJi	14
3.3 Waardering voor informatieverspreiding en landelijke of regionale rol	16
3.4 Oordeel en verbeterpunten	19
4 Conclusies en aanbevelingen	22
4.1 Inleiding	22
4.2 Heeft het NJi de doelen behaald zoals gesteld in de projectsubsidies?	22
4.3 Wat zijn verbeterpunten voor de toekomst voor het NJi?	24
Bijlage - Onderzoeksverantwoording	28

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Inleiding

Doel en aanpak

1 Inleiding: doel en aanpak

1.1 Aanleiding

In de periode 2017 tot en met 2021 heeft het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) jaarlijkse projectsubsidies ontvangen van het ministerie van OCW voor het verbeteren van de samenwerking tussen het onderwijs- en jeugddomein door middel van het ontwikkelen van een kennisinfrastructuur op/tussen deze domeinen. Aanvankelijk was de projectsubsidie onderdeel van de implementatie van passend onderwijs. Het doel was het ondersteunen van de verbinding tussen passend onderwijs en de jeugdzorg door middel van kennis. In de loop der jaren is de focus van de kennisrol van het NJi binnen het kader van deze projectsubsidie verbreed naar samenwerkings- en aansluitingsvraagstukken tussen het onderwijs- en het jeugdveld.

Het ministerie van OCW overweegt de jaarlijkse projectsubsidie om te zetten in een instellingssubsidie om het een meer structureel karakter te geven. Het onderhavige evaluatieonderzoek van de afgelopen projectperiodes (2017-2018 tot en met 2020-2021) moet het ministerie van OCW helpen om te kunnen bepalen of een instellingssubsidie mogelijk en gewenst is. In dit rapport worden de uitkomsten van deze evaluatie uiteengezet.

1.2 Doel en onderzoeksvragen

Deze evaluatie heeft een tweeledig doel, namelijk inzicht verschaffen in (1) of het NJi de doelen zoals gesteld in de jaarlijkse projectsubsidie heeft behaald en (2) welke verbeterpunten er zijn voor de toekomst, ook met betrekking tot de sturingsrelatie tussen het ministerie en het NJi.

Om te komen tot deze inzichten is antwoord gegeven op de volgende hoofdvragen:

1. Is de kennisinfrastructuur die het NJi beoogde in de afgelopen projectsubsidies van de grond gekomen en wat zijn werkbare elementen en verbeterpunten?
2. Wat vinden de stakeholders van het werk dat het NJi heeft geleverd?
  - a. Wat voor toegevoegde waarde hebben de projectsubsidies gehad voor:
    - i. de onderwijsprofessionals betrokken bij het bieden van passend onderwijs (zoals IB'ers, zorgcoördinatoren, medewerkers van samenwerkingsverbanden etc.);
    - ii. de kinderen en jongeren die een beroep doen op passend onderwijs;
    - iii. de zorgmedewerkers en professionals bij gemeenten.
3. Wat zijn verbeterpunten voor de toekomst onder andere voor de sturingsrelatie met het NJi?
  - a. Welke randvoorwaarden zijn nodig om de rol van het NJi in de kennisinfrastructuur op het snijvlak van het onderwijs- en jeugddomein verder te ontwikkelen?
  - b. Hoe komen we tot evalueerbare doelen?
4. In hoeverre is er sprake van (mogelijke) integratie en samenhang van activiteiten in het kader van de projectsubsidie met andere activiteiten van het NJi?
  - a. Wat zijn de gevolgen van een instellingssubsidie voor dergelijke integratie en de inzichtelijkheid van de (doelmatige) besteding van het geld?

1.3 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is in twee fasen uitgevoerd: (1) de bureaufase en (2) de veldwerkfase. In de bureaufase is door middel van een documentenanalyse en telefonische interviews met sleutelinformanten van stakeholderpartijen een eerste inzicht verkregen over de uitvoering en de resultaten van de verschillende activiteiten die zijn ingezet door het NJi. Op basis van deze eerste inzichten is het instrumentarium voor de veldwerkfase opgesteld. De veldwerkfase bestond uit een drietal activiteiten (survey, werksessie met stakeholders en reflectiesessies met het NJi en OCW/VWS) die in onderlinge samenhang een antwoord geven op de gestelde onderzoeksvragen. Hieronder zetten we de uitgevoerde onderzoekswerkzaamheden per fase nader uiteen.

Bureaufase

1 Documentenanalyse

Met behulp van de verantwoordingsdocumenten over de uitgevoerde subsidieactiviteiten, die door het NJi zijn opgesteld en bij hen zijn opgevraagd, is nagegaan welke doelen werden beoogd en welke doelen er zijn behaald.

2. Telefonische interviews sleutelinformanten (stakeholders)

Als tweede zijn in de bureaufase acht telefonische interviews gehouden met sleutelinformanten van stakeholders. Het gaat hier om sleutelinformanten van landelijke organisaties van partijen waar het NJi zich met de kennisinfrastructuur op heeft gericht. In de gesprekken met deze sleutelinformanten is nagegaan in hoeverre het werk van het NJi door hen wordt gewaardeerd en welke ontwikkelingen ze de afgelopen jaren hebben waargenomen. Een deel van de gesprekspartners heeft zelf (deels) te maken met subsidie vanuit OCW.

Op basis van de inhoudelijke subsidieaanvragen en in overleg met het NJi zijn interviews gehouden met vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

- Ingrado
- Onderwijsconsulenten
- Ouders en Onderwijs
- Netwerk Leidinggevend Passend Onderwijs (LPO)
- Sectorraad Gespecialiseerd Onderwijs (GO)
- Sociaal Werk Nederland (SWN)
- Steunpunt Passend Onderwijs (SPO)
- VNG

3. Verkennend video-gesprek met subsidieverstrekker

Afsluitend is een verkennend gesprek met de subsidieverstrekker (de beleidsverantwoordelijke ambtenaar bij OCW, indien mogelijk samen met de beleidsverantwoordelijk ambtenaar van VWS) gehouden. In dit gesprek is besproken of de doelstellingen en activiteiten in lijn zijn met de verwachtingen van de subsidieverstrekker en welke resultaten daar naar verwachting uit zijn voortgevloeid. In dit gesprek is ook verkend hoe we de volgende fase in konden gaan.

Veldwerkfase

1. Websurvey onder betrokkenen en stakeholders

Er is een surveyonderzoek uitgezet onder betrokkenen en stakeholders om zicht te krijgen op de toegevoegde waarde van het werk dat het NJi met de OCW projectsubsidie heeft verricht. De survey heeft inzicht verschaft in de bekendheid van het NJi en de gerealiseerde kennisinfrastructuur. De survey is uitgezet onder (1) samenwerkingsverbanden passend onderwijs, (2) IB'ers en zorgcoördinatoren van scholen in het po, vo en mbo (inclusief speciaal onderwijs en (3) de gemeentelijke jeugdhulp (4). Gedetailleerde informatie over de survey en respons is opgenomen in de bijlage.

2. Reflectiesessie met NJi

We hebben onze bevindingen uit de telefonische interviews met sleutelinformanten voorgelegd aan het NJi en samen besproken. Daarnaast hebben we samen mogelijke verbeterpunten verkend en de aard van de subsidierelatie en de daaruit voortvloeiende sturingsrelatie besproken.

3. Reflectiesessie met OCW en VWS over subsidievorm

Aan de hand van onze bevindingen uit de telefonische interviews met sleutelinformanten hebben we met de beleidsverantwoordelijke ambtenaren van OCW en VWS gereflecteerd op welk verschil de aard van de subsidierelatie kan maken en wat dan voor- en nadelen van de verschillende vormen zijn voor de sturingsmogelijkheden, inclusief het monitoren van de doelmatigheid. Voorafgaand aan deze sessie hebben we een beknopte notitie opgesteld.

4. Werksessie verbeterpunten

Met dezelfde stakeholders als we in de sleutelinterviews tijdens de bureaufase hebben gesproken, hebben we een werksessie georganiseerd. In deze werksessie hebben we concrete verbeterpunten gekoppeld aan de uitkomsten van het onderzoek uit de interviews en websurvey.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit rapport zijn de bevindingen van de documentenanalyse samengevat. In het hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de activiteiten van het NJi, de (behaalde) projectdoelen en de positie van het NJi. In hoofdstuk 3 zijn de ervaringen en waardering van betrokkenen en stakeholders met het werk van het NJi uiteengelegd. Dit is gedaan op basis van de bevindingen uit het surveyonderzoek en de interviews. Tot slot is in hoofdstuk 4 antwoord gegeven op de hoofdvragen van het onderzoek.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

NJi: activiteiten

2 NJi: activiteiten

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de projectdoelen en activiteiten die door het NJi, in het kader van de projectsubsidie van OCW, respectievelijk zijn opgesteld en uitgevoerd. We rapporteren in welke mate de voorgenoemde activiteiten doorgang hebben gevonden op basis van de jaarlijkse inhoudelijke aanvragen en verantwoordingsinformatie. Daarnaast gaan we in op de positie en taakopvatting van het NJi binnen de brede kennisinfrastructuur van onderwijs-jeugd.

2.1 Projectsubsidie verbinding Onderwijs-Jeugd(zorg)

De afgelopen jaren heeft het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) jaarlijkse projectsubsidies ontvangen van het ministerie van OCW voor het verbeteren van de samenwerking tussen het onderwijs- en jeugd-domein door het opzetten van een kennisinfrastructuur. Sinds 2016 wordt door het ministerie van VWS projectsubsidie verleend aan het NJi voor de OCW-activiteiten. Het NJi ontvangt een instellingsubsidie van het ministerie van VWS voor hun publieke kennisrol voor het verzamelen en verrijken van relevante kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld. De toekenning van de projectsubsidie van het ministerie OCW wordt toegevoegd aan de middelen van de instellingssubsidie vanuit het ministerie van VWS. Het NJi stelt aparte (jaarlijkse) subsidieaanvragen en verantwoordingsinformatie op voor de projectsubsidie van OCW. De aanvragen en verantwoordingsinformatie worden apart ingediend bij- en besproken met het ministerie van OCW.

Samenhang VWS-instellingssubsidie

De aanvragen voor de projectsubsidies gericht op de samenwerking tussen het onderwijs- en jeugddomein sluiten aan bij de bredere instellingssubsidie van het VWS. Voor het jaar 2020 hebben we bestudeerd of dit inderdaad zo is. De subsidieaanvragen sluiten in die zin op elkaar aan dat, de twee inhoudelijke focusthema's en de twee structureel/ondersteunende focusthema's met bijbehorende operationele doelen voor beide aanvragen hetzelfde zijn. In de aanvraag voor de OCW subsidie gericht op de verbinding onderwijs-jeugd worden enkele doelen uitgelicht waar specifiek binnen deze subsidie aan wordt gewerkt.

De gesprekspartners van het NJi merken op dat ze de afgelopen twee subsidiejaren hebben geprobeerd om de thema's en operationele doelen van de twee subsidielijnen (instellings- en projectsubsidie) meer op elkaar aan te laten sluiten. Dit was een bewuste keuze (ten behoeve van de versterking van de samenhang van hun activiteiten en daarmee de gewenste effecten van hun activiteiten), wat niet door de ministeries van OCW of VWS is aangestuurd.

Focus projectsubsidie

De projectsubsidie aan het NJi was in 2017 een onderdeel van de implementatie van passend onderwijs. Het belangrijkste doel van de subsidie was met kennis de praktijk te ondersteunen door verbinding tussen passend onderwijs en de jeugdzorg. Belangrijke thema's daarbij waren 'aansluiting van jeugdhulp op de basisondersteuning in het onderwijs', het maken van kwalitatief goede samenwerkingsafspraken tussen samenwerkingsverbanden en gemeenten in Op Overleg Gericht Overleg (OOGO's), het gebruik van feiten en cijfers daarbij, versterken van de kwaliteit en organisatie van onderwijs-zorgarrangementen en het voorkomen van thuiszitters.

De afgelopen jaren is de focus van de kennisrol van het NJi wat meer verbreed naar samenwerkings- en aansluitingsvraagstukken in de pedagogische basis. Er is meer aandacht gegaan naar thema's als het versterken van de pedagogische basis in en om scholen, bevorderen van schoolsucces en preventie door slimme samenwerking tussen onderwijs en partners uit het brede jeugdveld, met kennis bijdragen aan een samenhangende aanpak van zorg- en sociale veiligheidsvragen. In het laatste projectjaar is mede onder invloed van het Nationaal Programma Onderwijs ook aandacht besteed aan de thema's effectiviteit, een zinvolle vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren en welbevinden op school. In het meest recente subsidiejaar 2021 verschoof de focus wat naar de kennisrol en hoe die in te zetten bij de samenwerking tussen het onderwijs- en jeugdveld. Er was een focus op de verbeterde specialistische inzet, het komen tot een gezond sociaal en pedagogisch klimaat en het verder uitbouwen van de kennis-infrastructuur.

Onderstaande tabel geeft een weergave van de thema's en een selectie van de stakeholders waar het NJi de afgelopen projectjaren mee heeft samengewerkt. Het NJi merkt op dat de stakeholders weinig veranderen door de jaren heen.

Tabel 2.1   **Overzicht thema's en stakeholders per subsidiejaar¹**

Subsidie	Focus	Partners/stakeholders
2017	Verbinding passend onderwijs-jeugdzorg (aansluiting jeugdhulp op basisondersteuning in onderwijs; onderwijs-zorgarrangementen; voorkomen thuiszitters)	Samenwerkingsverbanden en gemeenten (OGOO's) vo-/po-/mbo-raad (steunpunt passend onderwijs) VNG Jeugdhulpaanbieders Leerplicht
2018	Samenwerkings- en aansluitingsvraagstukken in de pedagogische basis: versterken van de pedagogische basis; bevorderen schoolsucces en preventie; samenhangende aanpak van zorg- en veiligheidsvragen.	Coalitie onderwijs-zorg-jeugd
2019		Samenwerkingsverbanden passend onderwijs
2020		
2021	Inzet van kennisrol bij de samenwerking tussen het onderwijs- en jeugdveld; verbeterde specialistische inzet; gezond sociaal en pedagogisch klimaat; uitbouwen kennisinfrastructuur. Naast NPO.	Genoemde partijen ter inspiratie: Over Met Andere Ogen Met Andere Ogen (aanpakmetandereogen.nl) (geen OCW-subsidie!)

In de volgende paragraaf gaan we verder in op de uitgevoerde activiteiten in de achterliggende subsidieperiode.

2.2 Activiteiten NJi 2017-2021

De projectsubsidie van OCW werd tot nu toe jaarlijks aangevraagd en toegekend. In de achterliggende projectperiode zijn jaarlijks specifieke kernactiviteiten/speerpunten/focusthema's omschreven met bijbehorende activiteiten die in de betreffende periode zouden worden uitgevoerd. In de aanvragen wordt ook de context waarin deze activiteiten geplaatst worden geschetst. In de jaarlijkse verantwoordingen wordt aangegeven dat met de subsidieverstrekker is afgesproken om de plannen op hoofdlijnen vast te leggen, maar dat ruimte wordt gehouden om op actualiteiten in te gaan. In de 6-wekelijkse afstemming die het NJi met het OCW heeft, zijn deze afwijkingen van de in eerste instantie opgestelde doelen en activiteiten binnen deze kernactiviteiten/speerpunten/focusthema's besproken.

We zien dat de inhoudelijke aanvraag elk jaar op een andere manier is opgesteld: in 2017 worden speerpunten met bijbehorende focuspunten omschreven, in 2018 kernactiviteiten met bijbehorende doelen en vanaf 2019 worden focusthema's met subthema's en (operationele) doelen beschreven. In de onderstaande tabel zijn de kernactiviteiten/speerpunten/focusthema's weergegeven in de periode 2017-2021 waarvoor ten tijde van deze evaluatie verantwoordingsdocumenten beschikbaar waren bij OCW.

¹ Op grond van de in de aanvraag genoemde focus per subsidiejaar is via de website van het NJi nagegaan welke activiteiten en partners/stakeholders hierbij horen.

Tabel 2.2 Afgesproken projectdoelen per jaar

2017	2018	2019	2020	2021
Zes speerpunten: A. Preventie in de verbinding O-J B. Kwaliteit van de samenwerking onderwijs-wijk C. OZA's (onderwijs-zorg arrangementen) D. Participatie jeugd in kwetsbare posities E. Sturing op samenhang F. Kennisfunctie pesten	Drie kernactiviteiten: A. We bieden actuele en betrouwbare kennis over de jeugd en het jeugdveld. B. We helpen onderdelen van het jeugdveld te verbeteren. C. We dragen bij aan belangrijke ontwikkel-thema's in het jeugdveld.	Vier focusthema's: A. Actuele en betrouwbare kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld B. Kwaliteit en effectiviteit van beleid, organisatie en uitvoering in het jeugdveld C. Ondersteunen van opgroeien en opvoeden in de samenleving D. Passende hulp voor kinderen, jongeren en opvoeders die extra ondersteuning nodig hebben	Twee inhoudelijke focus-thema's: 1. Ondersteunen van opgroeien en opvoeden in de samenleving. 2. Passende hulp voor kinderen, jongeren en opvoeders die extra ondersteuning nodig hebben. Twee structureel/ondersteunende focusthema's: 1. Kwaliteit en effectiviteit van beleid, organisatie en uitvoering in het jeugdveld. 2. Actuele en betrouwbare kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld.	Drie focusthema's: A. Het ondersteunen van opgroeien en opvoeden in de samenleving B. Met kennis werken aan de inzet van specialistische expertise C. Met kennis werken aan een lerend stelsel

Type activiteiten

Het palet aan activiteiten dat het NJi inzet om de verbinding tussen onderwijs-jeugd te versterken is zeer divers. In de subsidieaanvragen geeft het NJi een beknopt overzicht van type activiteiten die ze inzetten in het kader van de projectsubsidie. Ze onderscheiden de volgende activiteiten in hun activiteitenportfolio:

- *Kennis ontsluiten (via digitale kanalen)*
  - Websites
  - Databanken
  - Publicaties
  - Literatuur en onderzoek reviews
  - Vraagbeantwoording
- *Kennis verbinden, actief delen en verder duiden*
  - Lezingen en presentaties
  - Organisatie kennisbijeenkomsten
  - Duiden van actuele vraagstukken
  - Bijeenbrengen en duiden data en cijfers
  - Kennis toepassen
- *Kennisinstrumenten ontwikkelen, toepassen en begeleiden in de praktijk*
  - Werkbezoeken
  - Innovaties, proeftuinen en pilots
  - Ontwikkeling richtlijnen en trainingsmodulen
- *Kennisnetwerk versterken*
  - Netwerkkennispartners
  - Online en offline netwerken

In de afgelopen twee jaar heeft het NJi een rol gehad in de publiekscommunicatie voor jeugd rond corona. Ze maakten (online) pagina's voor professionals, ouders, kinderen en gemeenten over allerlei vragen rondom corona. Daarnaast was het NJi betrokken bij diverse onderdelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Zo heeft het NJi een stappenplan gemaakt met werkbladen die gemeenten en onderwijsbesturen konden gebruiken voor het opstellen van hun NPO-plannen (stappenplan

samenhangende aanpak NPO). Ook is het NJi kennispartner in de Coalitie Welbevinden voor het bevorderen van welbevinden en mentale gezondheid van jongeren in de verschillende NPO-plannen.

Naast actuele thema's heeft het NJi zich ook gericht op verschillende focusthema's binnen het onderwijs-jeugd domein (zie tabel 2.2). In onderstaande schema is een indruk gegeven van de verschillende activiteiten die zijn georganiseerd per focusthema (dit betreft geen uitputtend overzicht).

Tabel 2.3 Voorbeeldactiviteiten per focusthema

Focusthema	Voorbeeldactiviteiten
Samenwerken aan het versterken van de pedagogische basis in en rond scholen	Kennisdeling rondom sociaal welbevinden van leerlingen zoals 'weeraanwezigopschool'; kennispartner "Gezonde School"
Samenwerken in en rond school bij preventie en signalering	Teamleergesprek po en vo verspreiden en bekendheid verbeteren; kennispartner landelijke thuiszitterstafel; aanscherpen Preventiematrix Onderwijs-jeugdhulp samen met Community of Practice 'Positief en preventief jeugdbeleid'
Interprofessioneel handelen in en rond school (met kinderen en ouders)	Actuele ordening van aansluitingsmodellen po-vo-mbo; inbreng webinars Ontwikkelgroep Jeugdhulp in School met SPO; kennispartner Community of Practice 'Interprofessioneel samenwerken'
Samenwerking rond specifieke vraagstukken Onderwijs-Jeugd	Bijdrage maatwerkbijeenkomsten voor thuiszitters; landelijke kennisdeling en ontwikkeling methodische kaders voor thuiszitters i.s.m. NRO; Oplossingslabs inrichten rond onderwijs-zorgarrangementen; bijeenkomsten Leeromgeving bovenschoolse voorzieningen met SPO
Borgen van voorwaarden voor samenwerking (Lerend stelsel)	Kennispartner programma Met Andere Ogen; kennisdeling bestuurlijke samenwerking: OOGO en mbo; gebruik dashboard AOJ-monitor stimuleren; verbeteragenda passend onderwijs bijdragen aan landelijke kennisdeling over de aanpak van regionale en lokale beleidsvragen Onderwijs-Jeugd

Doelgroep

De kennis die het NJi ontsluit via hun website is voor iedereen toegankelijk. In de omschrijving van hun projectactiviteiten onderscheidt het NJi echter een specifieke doelgroep voor waar de kennisproducten van de projectsubsidie op gericht zijn. Ze verzamelen, verrijken, duiden en delen kennis voor en met:

- professionals in onderwijs en jeugdhulp;
- beleidsmakers van gemeenten en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs;
- bestuurders van gemeenten en samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs;
- politiek (lokaal, regionaal, landelijk);
- partners binnen het programma Met andere ogen;
- inkopers bij gemeenten (regio's).

Doelrealisatie

We hebben de verantwoordingsdocumenten doorgenomen waarin steeds per kernactiviteit/speerpunt/focusthema wordt ingegaan op de uitgevoerde activiteiten. De verantwoordingsdocumenten geven een goed beeld van de activiteiten die het NJi heeft uitgevoerd in de betreffende periode. Omdat, zoals eerder is aangegeven, het NJi na afstemming met OCW kon afwijken van de vooraf geplande activiteiten, *sluiten de uitgevoerde activiteiten* voor de meeste jaren wat *minder goed aan bij de formele subsidieaanvraag*. Ook wordt in de verantwoordingsdocumenten minder ingegaan op *het effect* van de ondernomen activiteiten, waardoor het lastig is om hier iets over te zeggen. Hoe de doelgroep de georganiseerde kennisactiviteiten (kennisbijeenkomsten, handreiking, publicaties e.d.) heeft ervaren en of de activiteiten daadwerkelijk aansloten bij de behoefte van de doelgroep, wordt op basis van verantwoordingsinformatie niet inzichtelijk gemaakt. Verder constateren we dat tot en met 2019 de gerealiseerde activiteiten en producten op hoofdlijnen worden gerapporteerd en dat vanaf 2020 de verantwoordingsdocumenten concreter worden, waarbij de inzet concreter omschreven worden (niet alleen het beoogde doel van de inzet maar ook de wijze waarop de inzet wordt vormgegeven).

In de bijlage van dit rapport is per subsidiejaar een overzicht opgenomen van de beoogde en gerealiseerde inzet. *Op basis van de verantwoording kan worden vastgesteld dat het NJi over het geheel genomen de activiteiten heeft uitgevoerd die met OCW zijn afgesproken*. In 2020 hebben vanwege de COVID-

19-crisis de beoogde activiteiten minder doorgang kunnen vinden ten opzichte van de andere subsidiejaren. In 2020 zijn sommige activiteiten aangepast (bv. webinars georganiseerd i.p.v. fysieke bijeenkomsten) en heeft het NJi met name ingespeeld op corona gerelateerde vraagstukken waar het veld mee worstelde. In 2021 is (in overeenstemming met VS en OCW) hier verder op ingespeeld door het onderwijs te ondersteunen met het schrijven van NPO-plannen en een kennisdossier te ontwikkelen op het bevorderen van (het sociaal) welbevinden van jeugdigen.

2.3 Ontwikkelingen Onderwijs-Jeugd en Positie NJi

Het NJi beschrijft in hun jaarlijkse subsidieaanvragen dat ze als kennisinstituut een belangrijke taak hebben in het aanjagen van het *lerend stelsel* waarin kennis over onderwijs-jeugd gezamenlijk wordt verrijkt en gedeeld. Daarbij hebben ze de ambitie om ervoor te zorgen dat kennis iedereen bereikt die hier baat bij heeft, hen raakt en door hen wordt benut. De focus zou niet alleen moeten liggen op wie wat moet weten, maar ook op de competenties die nodig zijn om de kennis te kunnen toepassen ('samen lerend doen wat werkt'). Daarmee samenhangend beschrijft het NJi dat ze zich profileren met de kernwaarden: *onafhankelijk*, *betrokken* en *gericht op samenwerken*.

Bij de inzet van hun activiteiten wordt de afweging gemaakt of wat ze doen *bijdraagt* aan het *breder doel voor Jeugd* dat ze alles kennisinstituut nastreven (bevorderen van het kansrijk opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van de jeugd). Dit geldt ook voor de activiteiten in het kader van de projectsubsidie van OCW. Voordat een onderwerp verder wordt opgepakt, stelt het NJi de vraag of het een knelpunt of kans is waarbij *kennis* een *doorbrekend* of *versnellend effect* kan hebben. Tegelijkertijd wil het NJi zich ook richten op het *breder publiek* door (actuele) onderwerpen aan te snijden en het debat daarover met actuele kennis te voeden.

Eigen taakopvatting

In hun meest recente inhoudelijke subsidieaanvraag (2021) beschrijft het NJi dat ze de ambitie hebben om betekenisvol en met impact bij te dragen aan de *uitvoeringspraktijk*. Dit geldt dan voor de uitvoeringspraktijk in en om scholen én de uitvoeringspraktijk in de brede jeugdhulp én aan de beleidspraktijk gericht op effectieve samenwerking tussen de betrokken domeinen. Om dit te realiseren stellen ze zich op als *kennispartner* binnen (bestaande) onderwijs-zorgnetwerken. Ze maken daarbij expliciet dat ze de afgelopen jaren hebben geïnvesteerd in de samenwerking met samenwerkingsverbanden passend onderwijs, de onderwijsraden, de VNG en betrokken brancheverenigingen. Als kennispartners binnen het onderwijs-jeugdnetwerk vindt het NJi dat ze met name een rol hebben in de volgende drie taken:

1. betrouwbare kennis bieden;
2. expliciet aandacht besteden aan het evenwicht tussen drie kennisbronnen (wetenschappelijke kennis, praktijkkennis en ervaringskennis). Deze drie bronnen van kennis steeds met elkaar in balans brengen;
3. kennis toegankelijker en beter toepasbaar maken.

Belangrijkste ontwikkelingen verbinding onderwijs-jeugd(zorg)

Naast een analyse van de papieren documenten (aanvragen en verantwoordingsinformatie) zijn ook gesprekken gevoerd met het NJi en de belangrijkste samenwerkingspartners van het NJi om een beter beeld te krijgen van de georganiseerde activiteiten en ervaren meerwaarde van de inzet van het NJi (voor wat betreft de verbinding binnen het onderwijs-jeugdnetwerk). Om te beginnen is aan het veld gevraagd wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn geweest binnen het onderwijs-jeugdnetwerk de afgelopen vijf jaren. Op basis van de input die we hebben gekregen van het veld komt naar voren dat er veel is georganiseerd maar nog te weinig (op Rijksniveau en binnen het netwerk) wordt gestuurd op verbinding en verdieping van de bestaande initiatieven voor onderwijs-jeugd(zorg).

Te veel volume, te weinig (gestuurd op) verbinding en verdieping van bestaande initiatieven

- De samenwerkingspartners die we hebben gesproken ervaren vrijwel unaniem dat er de afgelopen jaren **erg veel is ontwikkeld** en geïnitieerd om de samenwerking en verbinding tussen onderwijs en jeugd(zorg) te verbeteren. Er zijn verschillende pilots, actietafels en netwerkbijeenkomsten georganiseerd op het raakvlak onderwijs-jeugd(zorg). Ook zijn er verschillende (uitvoerings)organisatie en

- coalities gevormd om de verbinding tussen jeugd-onderwijs te verbeteren (bv. programma Met Andere Ogen, Gedragswerk, BMC proeftuinen, oplossingslabs e.d.). Er lopen initiatieven en experimenten (samen naar school – klassen). Ook wordt er gesproken over het aanpassen van wet- en regelgeving om het onderwijs en jeugdzorgstelsel meer op elkaar aan te laten sluiten.
- Vrijwel alle partners ervaren dat er eigenlijk ‘**te veel**’ is georganiseerd. Ze **missen samenhang** tussen de verschillende projecten en coalities die door het ministerie van OCW en VWS zijn geïnitieerd.
  - Een partner merkt op dat de *kennis* over de verbinding van onderwijs-jeugd(zorg) vrijwel is **verzaagd**: ‘(...) er wordt veel gepraat, waar dezelfde partijen op verschillende plekken, dezelfde dingen zeggen.’
  - De knelpunten en (mogelijke) oplossingen voor wat betreft de verbinding tussen onderwijs-jeugd (zorg) zijn bekend bij de relevante partijen. In de praktijk komt het minder goed van de grond om de kennis (over het oplossen van dergelijke knelpunten) **verder te implementeren**. Het ministerie van OCW en VWS hebben nog **onvoldoende doorgepak**t om de knelpunten binnen het bestaande systeem op te lossen (bv. de aanpak van schotten tussen onderwijs- en zorgbudgetten). Het onderwijs en zorgstelsel zou qua wet- en regelgeving drastisch moeten veranderen om het onderwijs en de zorg in de praktijk meer te verbinden. Enkele partners merken op dat na de aanstelling van de nieuwe minister (n.a.v. de afgelopen Kamerverkiezingen) hier wel meer beweging in zit.
  - De meerderheid van de partners vindt dat de ministeries van OCW en VWS een belangrijke **coördinerende rol** hebben in het zorgen voor meer verbinding (en sturing) tussen de subsidielijnen die zijn uitgezet in het kader van verbinding onderwijs-jeugd. Immers bedienen ze **hetzelfde doel** (het zorgen voor een gezonde, stabiele en veilige omgeving voor jeugdigen waarin ze kansrijk kunnen opgroeien). De partners ervaren dat deze coördinerende rol nu nog **matig** wordt **ingevuld** door de betrokken ministeries.
  - Een deel van de partners vertelt dat de versnippering van de activiteiten en subsidielijnen ook toe te schrijven is aan de **verkokering** van de verschillende domeinen binnen OCW en VWS. Volgens de partners ontbreekt er op het Rijksniveau (binnen de verschillende directies) een **overkoepelend overzicht** van de verschillende activiteiten die zijn gericht op het onderwijs-jeugdveld. Hierdoor worden soms niet altijd (alle) juiste en relevante partijen voor bepaalde activiteiten/projecten benaderd. De indruk is dat kennis over wat (door wie) is georganiseerd om de verbinding tussen onderwijs-jeugd te versterken, intern tussen de verschillende **domeinen onvoldoende** wordt **uitgewisseld**. Overigens wordt dergelijke verkokering door sommige partners ook gezien bij verschillende afdelingen binnen de **gemeente**.
  - Veel projecten opereren los van elkaar. Volgens de partners zijn er soms hele **logische verbindingen** te leggen tussen activiteiten, waardoor de effectiviteit van dergelijke initiatieven kan toenemen. Een partner noemt bijvoorbeeld dat de uitkomsten van de proeftuinen (onderwijszorgarrangementen) verder verdiept kunnen worden door onderzoek (uitgevoerd door bv. het NJi of andere relevante partij). Deze kennis zou dan vervolgens ontsloten kunnen worden aan onderwijs-zorg-partners in het veld (via bv. de website of bijeenkomsten van het NJi).
  - Een deel van de partners vindt dat, om te beginnen, het ministerie van OCW en VWS gezamenlijk met de landelijke organisaties de **structuur** van het (kennis)netwerk rondom onderwijs-jeugd **inzichtelijk** moet maken. Aan de hand van de landelijke overlegtafels van OCW zou het veld met de betrokken partijen het inzicht in de structuur kunnen verbeteren, door onder meer duidelijkheid te scheppen over: **wat wordt waar opgepakt op welke manier, door wie en zien we logische lijnen tussen initiatieven?**
  - De partners merken op dat het veld zich **meer bewust** is geworden van het belang van **integrale samenwerking** om passend onderwijs en inclusieve samenleving verder vorm te geven.
  - In de eerste jaren na de decentralisatie van de jeugdzorg en invoering van de Wet passend onderwijs zijn (de afzonderlijke afdelingen binnen de) gemeenten vaak **los van elkaar aan de slag gegaan** met het organiseren van voorzieningen binnen onderwijs-jeugd (eigen eilandjes). Het wiel werd steeds opnieuw uitgevonden. In de laatste jaren zien de partners in algemene zin meer samenwerking binnen en tussen gemeenten (onderwijs-jeugdveld vindt elkaar steeds beter -er zijn kortere lijnen binnen het onderwijs-jeugdnetwerk).
  - Het grootste **discussiepunt** is vrijwel altijd **geld**; er gaat veel tijd verloren aan het grijze gebied (schotten) tussen onderwijs-jeugd (ofwel het samenbrengen van budgetten) ten koste van het kind/jongere (kind/jongere staat nog onvoldoende centraal in de oplossingsrichtingen).

- Alhoewel de lijnen korter zijn in het netwerk merkt een partner expliciet op dat oplossingen voor jongeren met een zorgbehoefte in het onderwijs nog te vaak in de (dure) tweedelijnszorg worden gezocht. Het brede **welzijnsveld** wordt minder vaak betrokken (ook niet in de kennisdeling van het NJi als de projecten/activiteiten die door OCW en VWS worden geïnitieerd).
- Daarnaast vanuit een breder maatschappelijk perspectief signaleren sommige partners dat het **onderwijs** nog **onvoldoende meebeweegt** in bredere maatschappelijke trends (omtrekt opvoedvragen en informatieverwerking). Eén partner merkt bijvoorbeeld op dat de kennisoverdracht binnen het onderwijs nog te lineair plaatsvindt (van a naar b, binnen bepaalde lijnen en met een bepaald tempo) en hierdoor achterloopt op ontwikkelingen in de samenleving. Jeugdigen worden buiten het onderwijs gevoed (en bewerkt) vanuit verschillende informatiekanalen en hebben nog onvoldoende skills om de informatie die ze tot zich nemen kritisch te wegen. Het onderwijs zou daar nog onvoldoende op inspelen.

De rol van het NJi volgens de samenwerkingspartners

In de gesprekken is verder stilgestaan bij de rol en taakopvatting van het NJi. De samenwerkingspartners hebben daarover het volgende gedeeld:

Positionering en meerwaarde NJi t.o.v. andere kennispartijen nog (te) onduidelijk, behoefte aan meer focus en minder brede taakopvatting

- De samenwerkingspartners die op een meerdere vlakken samenwerken met het NJi (niet binnen één afgebakende activiteit of alleen in het kader van deze projectsubsidie) geven aan dat het NJi **zoekende** is (geweest) naar hun **specifieke positie** binnen het onderwijs-jeugdveld. Deze partners zien daar wel een duidelijke ontwikkeling in. Met name als het gaat om de **erkenning van elkaars expertise** binnen de bestaande kennisinfrastructuur.
- Voor sommige partners is het nog te onduidelijk wat de **specifieke meerwaarde** is van het NJi ten opzichte van andere vergelijkbare partijen (meer specifiek de meerwaarde voor het onderwijsveld). Dit komt onder meer doordat ze nog **te breed** georiënteerd zijn. Dat wil onder meer zeggen dat men ervaart dat het NJi zich richt op veel diverse en losstaande onderwerpen (zoals dossier van opvoedvragen tot aan klimaatvraagstukken), waar men ervaart dat de kennis over onderwijs-zorg vraagstukken nog niet diepgaand genoeg is (o.a. weinig aansluiting en verdiepingsvragen voor de praktijk e.d., zie ook volgende punten hieronder).
- Volgens een samenwerkingspartner is de **kracht van het NJi hun expertise over Jeugd**. Daar moet (meer) op aangehaakt worden binnen hun activiteiten. Een partner geeft aan dat het risico bestaat dat je focus gaat verbreden als je verschillende middelen ontvangt. Volgens de partners zie je dat nu ook al een beetje in de activiteiten van het NJi (het richt zich meer op kennis voor het onderwijsveld). De kracht van het NJi is dat ze een specialisme hebben in Jeugd. Aanvullend geeft een partner aan dat er in het onderwijsveld al veel partijen zijn die het netwerk goed hebben georganiseerd (men vindt elkaar op het thema passend onderwijs). In het Jeugdbeleid is de organisatie van het netwerk (volgens de onderwijspartners) een stuk minder; daar zou het NJi een **brug** kunnen vormen.
- Als voor andere partijen **duidelijk** is **waar ze voor staan** en doen, dan krijgen ze ook **gerichte vragen** op hun expertisegebied. Dan neemt de neiging om te verbreden af. Dat wil zeggen dat ze het netwerk vanuit een specifiek uitgangspunt kunnen bewerken met kennis (vanuit het jeugd(hulp)-perspectief).
- Een deel van de partners merkt op dat de afgelopen jaren het NJi zich heeft ingespannen om (effectieve) samenwerking binnen het kennisnetwerk (onderwijs-jeugd) verder te versterken. Dit geldt met name voor de **samenwerking met de onderwijspartijen**. In de aanloopfase van de subsidieopdracht van OCW (kennisinfrastructuur rondom onderwijs-zorg) werd ervaren dat het NJi soms een te grote **rol toe-eigende** binnen vraagstukken waar andere partijen ook expertise op hebben ontwikkeld (zoals vraagstukken rondom welbevinden en schoolverzuim). Dit leidde soms tot frictie binnen het samenwerkingsnetwerk. Sommige partijen ervoeren dat het NJi zich op bepaalde onderwerpen presenteerde als dé expert, wat niet één-op-één strookte met hun eigen beleving.
- Een samenwerkingspartner illustreert dit verder door toe te lichten dat het NJi nog **onvoldoende de diepte in** gaat. Dat heeft onder meer te maken met hun brede rol. 'Ze zitten overal bij en presenteren zich als 'de hoofdrolspeler (leidende partij)' op veel verschillende terreinen. Ze richten zich momenteel bijvoorbeeld veel op welbevinden, terwijl andere partijen zoals Pharos en NCOJ daar al jarenlang expertise op hebben ontwikkeld. Het NJi haakt aan op de expertise van dergelijke partijen

maar voegt volgens de partner niet veel **nieuwe kennis** toe. Ze hebben organisatiekracht om ervaringen en kennis uit te wisselen maar zijn volgens deze partner niet ‘de expert’.

Meer duidelijkheid over de rol van het NJi binnen onderwijs-jeugd

De bovenbeschreven punten zijn teruggelegd aan het NJi. Volgens het NJi is de belangrijkste boodschap die hieruit naar voren komt dat het voor de netwerkpartners nog onduidelijk is wat hun rol als kennispartner en kennisinstituut precies behelst. Het NJi is *niet* van mening dat een smallere focus van het instituut helpt bij de versnippering van de activiteiten die in algemene zin wordt geconstateerd voor het gehele onderwijs-jeugdveld. Juist vanwege deze versnippering heeft het NJi gekozen om een bredere focus aan te brengen in het palet van activiteiten die ze organiseren voor het onderwijs-jeugdveld. Vanuit deze brede focus zou het makkelijker zijn om meer verbindingen te leggen (tussen verschillende activiteiten en lopende activiteitenlijnen). Het NJi licht verder toe dat bij de inzet van al hun activiteiten de afweging wordt gemaakt of een specifieke activiteit bijdraagt aan het hoger gelegen doel waar ze aan werken, namelijk of hun kennisactiviteiten bijdragen aan het verbeteren van de mogelijkheden voor jongeren en kinderen om kansrijk op te groeien. Deze insteek geldt zowel voor de activiteiten die ze organiseren voor de projectsubsidie van OCW als de instellingssubsidie van VWS. Binnen hun aanbod wordt op dergelijke manier gezocht naar meer samenhang en overlap tussen de activiteiten die ze organiseren voor de verschillende subsidielijnen waar ze mee te maken hebben. Het NJi merkt op dat duidelijkheid hierover onder hun samenwerkingspartners zou kunnen helpen om meer begrip en draagvlak te creëren voor de focus en rol die ze hebben gekozen. Daar zouden ze graag met de samenwerkingspartners en met het OCW en VWS verder over in gesprek willen gaan.

Positie onderwijsveld en samenwerking kennispartijen

Daarnaast vindt het NJi de versnippering van activiteiten en subsidielijnen op het terrein van onderwijs-jeugd op het Rijksniveau herkenbaar. De versnippering van subsidielijnen zou onder meer *niet* ten gunste zijn van hun kennispositie binnen het onderwijsveld. Het NJi licht expliciet toe dat ze graag meer zouden willen samenwerken met het Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO). Volgens het NJi bekleedt het NRO een vergelijkbare kennisfunctie voor het onderwijs als dat het NJi voor het jeugdveld doet. Het NRO spart regelmatig met het NJi over hoe ze hun netwerk en kennisontsluiting beter kunnen organiseren. Hierin nemen ze de kennisdeling en organisatievormen van het NJi vaak als voorbeeld. Om meer verbinding te krijgen met het onderwijsveld (en dus ook meer verbinding tussen subsidielijnen onderwijs-jeugd) zouden ze het een logische stap vinden om meer samen op te trekken met het NRO (en andere relevante kennispartijen binnen het onderwijsveld zoals ZonMw en Education Labs). Dat zou onder meer betekenen dat ze ook worden betrokken in de subsidieopdracht van het NRO. Op die manier wordt hun kennispositie binnen het onderwijsveld versterkt en kan er beter afstemming plaatsvinden tussen kennispartijen over waar, welke kennis ontbreekt en waar men elkaar kan aanvullen en versterken. Tegelijkertijd kunnen de partijen gebruikmaken van elkaars bereik in het onderwijs dan wel jeugdveld. Dit zou ook aansluiten bij (nieuwe) bredere thema's waar het NJi (én de kennispartijen in het onderwijs) mee aan de slag zijn, zoals kansengelijkheid. Het NJi ziet voor henzelf dan met name een rol weggelegd bij vraagstukken over de socialiserende functie en pedagogische context van het onderwijs.² Het NJi onderschrijft de constatering van de samenwerkingspartners dat de ministeries van OCW en VWS meer zouden moeten sturen op het verbinden van de juiste partijen die aan de slag zijn met vergelijkbare thema's en (subsidie)doelen.

² De gesprekspartners van het NJi refereren naar de drie functies van het onderwijs volgens Biesta (2012). Biesta, G.J.J. (2012). *Goed onderwijs en de cultuur van het meten*. Den Haag : Boom/Lemma.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Beoordeling en waardering

3 Beoordeling en waardering

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we aan de hand van de surveyresultaten en de interviews met de samenwerkingspartners van het NJi nader in op de beoordeling en de waardering van de verschillende onderdelen van de activiteiten van het NJi.

Respons enquête

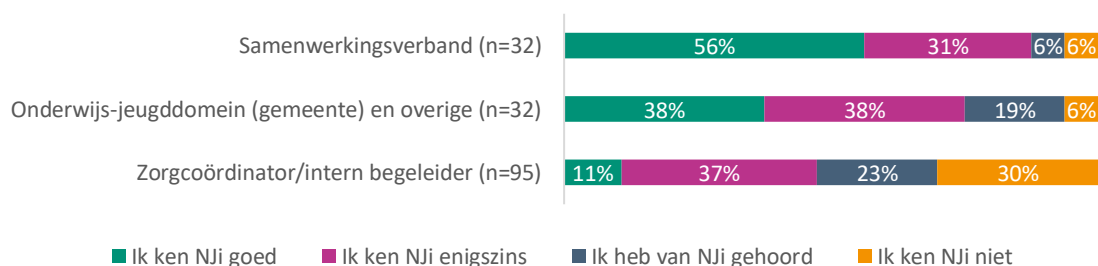
In totaal hebben 159 respondenten de survey ingevuld. Een vijfde (20%) van de respondenten is werkzaam bij een samenwerkingsverband, voornamelijk als directeur of bestuurslid, een vijfde (20%) in het gemeentelijk onderwijs – jeugddomein of een overige functie en 60 procent van de respondenten is werkzaam als zorgcoördinator of intern begeleider. In de bijlage van dit rapport zijn de responsaantallen in meer detail uitgewerkt.

3.2 Bekendheid NJi

In de survey hebben we de respondenten de vraag voorgelegd in hoeverre ze het NJi en de kennisinfrastructuur van het NJi kennen. Degenen die het werk van het NJi kennen hebben we vervolgens gevraagd hoe ze hen hebben leren kennen. Wanneer een respondent aangaf niet bekend te zijn met het NJi of met de door het NJi georganiseerde activiteiten gericht op het versterken van de kennisinfrastructuur en samenwerking tussen onderwijs en jeugd werd de vragenlijst afgesloten. Dertig respondenten waren niet bekend met het NJi en nog eens 42 respondenten waren niet bekend met de georganiseerde activiteiten gericht op het versterken van de kennisinfrastructuur en samenwerking tussen onderwijs en jeugd.

In figuur 3.1 is weergegeven in welke mate respondenten bekend zijn met het NJi opgesplitst naar de verschillende doelgroepen. De mate van bekendheid is met name hoog onder respondenten van samenwerkingsverbanden. Onder zorgcoördinatoren en intern begeleiders is een derde niet bekend met het NJi.

Figuur 3.1 Hoe bekend is het NJi bij respondenten?

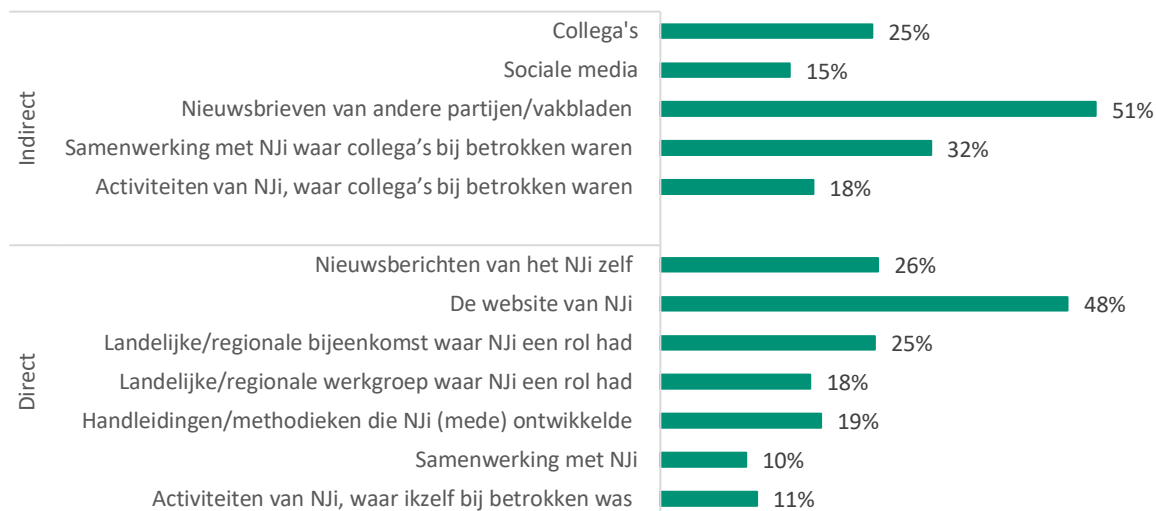
Vervolgens is aan respondenten die aangaven het NJi goed of enigszins te kennen gevraagd hoe bekend ze zijn met de georganiseerde activiteiten gericht op het versterken van de kennisinfrastructuur en samenwerking tussen onderwijs en jeugd. Hier kwam uit naar voren dat 27 procent van de respondenten redelijk tot zeer goed bekend is met de door het NJi georganiseerde activiteiten. 40 procent van de respondenten zegt enigszins bekend te zijn met deze kennisinfrastructuur en een derde geeft aan onbekend te zijn met de kennisinfrastructuur. Als we een opsplitsing maken naar functie zien we opnieuw dat de activiteiten beter bekend zijn bij respondenten van de samenwerkingsverbanden (60%) dan bij respondenten van het jeugd-onderwijsdomein/overige (33%) en in de groep zorgcoördinatoren en intern-begeleiders (9%).

Indirecte/directe kennismaking

De meeste respondenten hebben het NJi op zowel een indirecte manier als op een directe manier leren kennen. Bij het merendeel van de respondenten die met een activiteit van het NJi in aanraking zijn

gekomen, was dit vóór 2017-2018. In figuur 3.2 wordt weergegeven via welke kanalen respondenten het NJi hebben leren kennen.

Figuur 3.2 Respondenten geven aan het NJi te kennen via... (n=72-79)

Indirect kennen mensen het NJi voornamelijk via nieuwsberichten van andere partijen of vakbladen of via een samenwerking met het NJi waar collega's bij betrokken waren. Rechtstreeks (direct) hebben de meeste respondenten het NJi leren kennen via de website van het NJi en via nieuwsberichten van het NJi zelf. Dit beeld komt ook naar voren bij de afzonderlijke functiegroepen.

Ook aan de samenwerkingspartners waarmee we hebben gesproken in het kader van dit onderzoek is gevraagd in hoeverre zij een beeld hebben over het bereik van het NJi in het onderwijs-jeugdveld. Daarover merken ze het volgende op:

- De samenwerkingspartners vinden het moeilijk om in te schatten wat het bereik is van het NJi. Daarover durven ze geen concrete uitspraken te doen.
- De onderwijspartijen hebben wel de indruk dat het NJi **relatief onbekend** is in het **onderwijsveld** (wel relatief bekend in het jeugd(zorg)veld). Dit gaat dan met name over bekendheid onder het onderwijspersoneel (leraren, zorgcoördinatoren, OOP etc.) en schoolleiders/directeuren. Opgemerkt moet worden dat het NJi haar kennisactiviteiten (in het kader van deze projectsubsidie) niet specifiek richt op leraren en schoolleiders/directeuren, maar op het onderwijspersoneel dat zorg draagt voor het ondersteunen van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte (zoals intern begeleiders en zorgcoördinatoren).
- Sommige partners merken op dat het NJi (door derden/professionals buiten het bestaande netwerk) wordt gevonden als men expliciet op zoek gaat naar informatie die hen kan helpen bij een specifieke vraag. Het NJi heeft een **minder proactieve houding** in het benaderen van professionals (buiten het netwerk) om problemen/vragen te inventariseren. De houding wordt eerder als afwachtend getypeerd.
- Drie samenwerkingspartners vertellen dat hun achterban hen soms belt om te vragen waar ze specifieke informatie op de website van het NJi kunnen vinden. Dit duidt er mogelijk op dat bepaalde informatie (of de helpdesk van het NJi) op de website minder goed vindbaar is. De meerderheid van de partners vindt wel dat het NJi goed bereikbaar is voor vragen en dat ze ook zien dat de site is doorontwikkeld (zoekfunctie databank is verbeterd).
- Een partner merkt op dat **ouders en jongeren niet bekend** zijn met de kennisproducten van het NJi, maar ze wel veel meerwaarde kunnen hebben voor deze doelgroep (bv. informatie voor ouders over opvoedvragen e.d.).

3.3 Waardering voor informatieverbreiding en landelijke of regionale rol

Om de waardering van de informatieverbreiding inzichtelijk te maken is vervolgens aan respondenten die het NJi kennen via indirecte bronnen gevraagd wat hun beeld is van deze indirecte bronnen. Het beeld van het NJi blijkt overwegend positief (80%). Respondenten van samenwerkingsverbanden en het jeugd-onderwijsdomein en overige zijn wat positiever (resp. 95% en 94%) dan zorgcoördinatoren en intern begeleiders (61%). Meer dan de helft van de respondenten die het NJi op een indirecte manier heeft leren kennen heeft daarna gebruikgemaakt van een van de activiteiten en/of producten van het NJi, zoals een lezing, bijeenkomst, handreiking of samenwerking met het NJi. Bij zorgcoördinatoren en intern begeleiders heeft meer dan de helft daarna géén gebruik gemaakt van een van de activiteiten en/of producten van het NJi.

Daarnaast is gevraagd aan respondenten die het NJi kennen via directe bronnen hoe zij de informatieverbreiding waarderen. De resultaten zijn weergegeven in tabel 3.1. Respondenten die op een directe manier kennis hebben gemaakt met het NJi beoordelen de verschillende activiteiten als (heel) positief en (zeer) informatief. Dit beeld blijkt vergelijkbaar tussen de verschillende functiegroepen.

Tabel 3.1 Waardering voor informatieverbreiding (directe informatiebronnen)

	Heel positief	Positief	Neutraal	Zeer informatief	Redelijk informatief
Bijeenkomst, werkgroep of samenwerking	27% (9)	63% (21)	9% (3)		
Nieuwsberichten/nieuwsbrieven				56% (20)	44% (16)
Website				60% (23)	40% (15)
Handleidingen/methodieken				20% (3)	80% (12)

Figuur 3.3 geeft weer wat respondenten gedaan hebben met de kennis en contacten die zij hebben verworven n.a.v. de activiteiten van het NJi. Meer dan de helft van de respondenten die gebruik heeft gemaakt van één van de activiteiten van het NJi zegt dat hun handelen beïnvloed is naar aanleiding hiervan. De kennis en contacten die respondenten hebben opgedaan bij deze activiteiten hebben zij voornamelijk ingezet ter inspiratie/ondersteuning voor het (door)ontwikkelen van een eigen aanpak en voor eigen professionele ontwikkeling (kennis verbreed/verdiept). Dit beeld komt redelijk overeen binnen de verschillende functiegroepen. Respondenten uit samenwerkingsverbanden en het jeugd-onderwijsdomein en overige hebben de kennis vaker ingezet voor het agenderen van kennisvraagstukken binnen de eigen organisatie (resp. 13% en 18%) dan zorgcoördinatoren en intern begeleiders (6%).

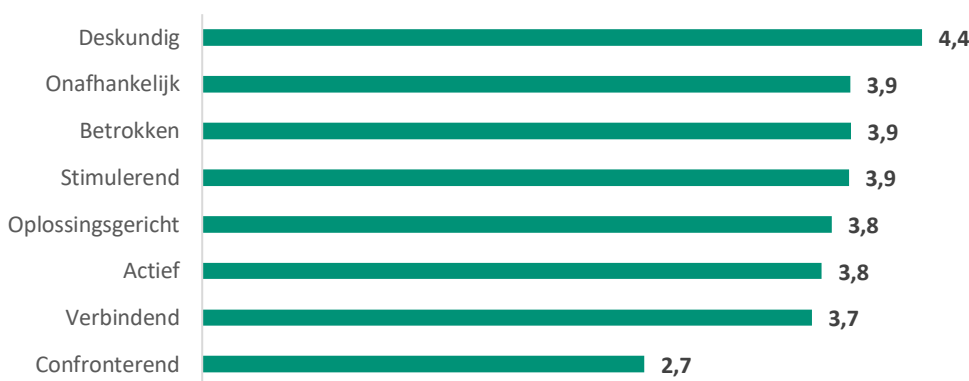
Figuur 3.3 Wat hebben respondenten gedaan met de kennis/contacten die zij hebben verworven n.a.v. de activiteiten van het NJi (n=82)

Algemene waardering

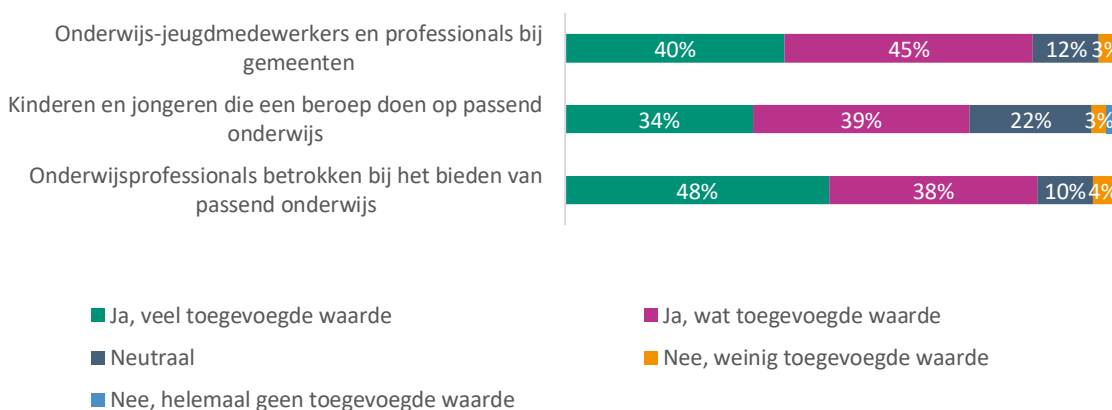
Het gemiddelde rapportcijfer dat de respondenten aan de inzet van het NJi geven om de verbinding tussen onderwijs en jeugd te verbeteren is (afgerond) een 7. We hebben de respondenten ook gevraagd naar de waardering van het NJi op verschillende aspecten (figuur 3.4). Daaruit komt naar voren dat de inzet van het NJi door de meerderheid als betrokken, stimulerend, onafhankelijk en deskundig wordt ervaren. Ook vindt een meerderheid de aanpak actief, verbindend en oplossingsgericht, maar hier zijn de oordelen wat meer gespreid en zijn er ook lage waarderingen. Het merendeel van de respondenten ziet het NJi niet als confronterend.

Figuur 3.4 Hoe verschillende aspecten gemiddeld worden beoordeeld op een schaal van 1 (helemaal niet typerend) tot 5 (zeer typerend) (n=63-72)

Vervolgens hebben we de respondenten gevraagd of de activiteiten van het NJi toegevoegde waarde hebben voor verschillende doelgroepen (figuur 3.5). In de figuur is te zien dat respondenten over het algemeen vinden dat de activiteiten van het NJi van toegevoegde waarde zijn voor onderwijs-jeugdmedewerkers en professionals bij gemeenten, kinderen en jongeren die een beroep doen op passend onderwijs en onderwijsprofessionals die betrokken zijn bij het bieden van passend onderwijs (zoals IB'ers, zorgcoördinatoren, medewerkers van samenwerkingsverbanden etc.). De toegevoegde waarde voor kinderen en jongeren wordt relatief vaker neutraal beoordeeld dan voor onderwijsprofessionals en onderwijs-jeugdmedewerkers en professionals bij gemeenten. Wanneer we inzoomen op functiegroepen zien we dat respondenten van samenwerkingsverbanden beduidend positiever zijn over de toegevoegde waarde van de activiteiten van het NJi voor onderwijs-jeugdmedewerkers en professionals bij gemeenten (96%) dan respondenten uit het jeugd-onderwijsdomein (85%) en zorgcoördinatoren en intern begeleiders (78%).

Figuur 3.5 De mate waarin het veld de activiteiten van het NJi van toegevoegde waarde vindt voor de verbinding tussen onderwijs-jeugd, uitgesplitst in doelgroepen (n=75-85)

Aan de samenwerkingspartners van het NJi is ook gevraagd hoe ze de inzet van het NJi wat betreft de verbinding tussen onderwijs-jeugd waarderen. De volgende algemene punten komen daar uit naar voren:

Positieve samenwerking op individueel niveau, waardering voor deskundige kennisdeling die aansluit op actuele thema's

- Vrijwel alle partners zijn te spreken over de **deskundigheid** van het NJi. De meerderheid van de partners heeft een positieve samenwerking met de betrokken contactpersoon vanuit het NJi (op **individueel niveau**). Ze ervaren dat de **lijnen kort** zijn en ze op een laagdrempelige manier een beroep kunnen doen op de expertise van het NJi (van een korte telefonische vraag tot aan samenwerking binnen een (kennis)bijeenkomst).
- De partners vertellen daarnaast dat het NJi ook regelmatig een beroep doet op hun expertise. Er is zogezegd sprake van een **wederzijdse kennisdeling**.
- De meerwaarde wordt vooral ervaren in de **kennis-ontsluitende** (en kennis-verbredende) taak van het NJi (etalage van kennis). Eén van de partners licht toe dat de literatuur, handleidingen, overzichten van publicaties e.d. die via de verschillende kennisdossiers worden gepubliceerd het werk van professionals **verlicht**. Het bespaart hun veel eigen tijd (uitzoekwerk).
- De meerwaarde van het werk van het NJi zou met name zitten in dat ze ontzettend **faciliterend zijn in de zoektocht van de professional** naar bruikbare informatie/inspiratie (het helpt heel erg in het verdere denkproces). Literatuur over bijvoorbeeld specifieke werkwijzen wordt behapbaar en gestroomlijnd vertaald naar handvatten voor het veld. Een partner voegt toe dat ze dergelijke overzichten, factsheets etc. mogelijk ook zelf kunnen opstellen, maar niet binnen de tijd en op het niveau dat het NJi levert.
- Eén van de onderwijspartners merkt op dat het NJi een **breed overzicht** en kennis heeft over het hele **jeugdterrein** (en de belangrijkste partijen/organisatie in dat domein). Dit brede overzicht van het NJi helpt om tot **nieuwe verbindingen** te komen (binnen het brede jeugdveld) die in hun bestaande (onderwijs)netwerk wellicht niet vanzelfsprekend zijn.
- De meerderheid van de partners is inhoudelijk tevreden over de kennisproducten en lichten toe dat de kennis die ze hebben geraadpleegd hen ook daadwerkelijk heeft geholpen bij de specifieke vraag/behoefte die ze hadden. Dit ligt onder meer aan het gegeven dat de kennisdeling erg **aansluit op actuele ontwikkelingen** in het veld. Ze zien dat het NJi aansluiting zoekt op actuele thema's waar het veld mee worstelt en soms zelfs in hun kennisdeling 'voorloopt' op vraagstukken die gaan spelen op korte dan wel lange termijn (hierbij worden kennisdeling over corona en welbevinden van jongeren vaak als voorbeelden genoemd).
- De aansluiting op de actualiteit en de behoefte uit veld in de kennisdeling vinden ze **onderscheidend** aan het werk van het NJi ten opzichte van andere kennis-/onderzoeksinstituten waar ze over het algemeen vaker ervaren de kennisdeling al achterhaald of verouderd is.

Tijdens de gesprekken met de samenwerkingspartners kwamen ook regelmatig de praktische meerwaarde en de verbinding van de (kennis)activiteiten van het NJi met de praktijk aan de orde. De partners hebben daarover het volgende gedeeld.

Verdeeldheid over toepasbaarheid en verbinding van kennisactiviteiten het NJi met de praktijk

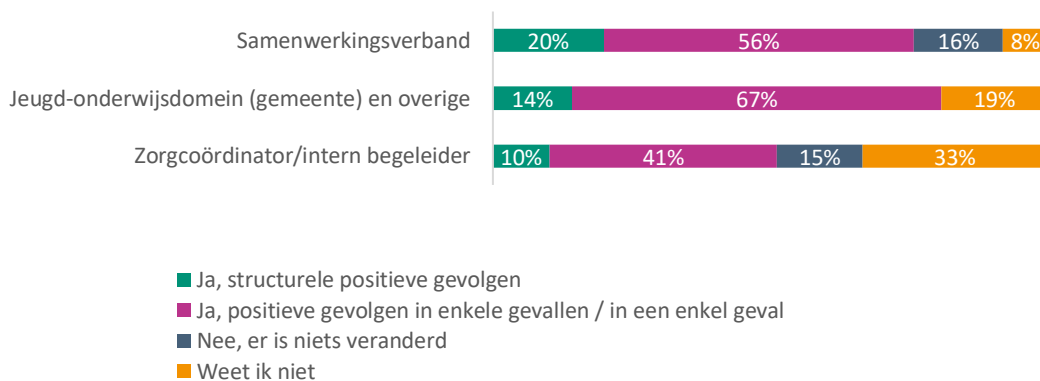
- De samenwerkingspartners zijn **verdeeld** over de **praktische meerwaarde** van de kennisproducten en activiteiten van het NJi voor professionals in het onderwijs-jeugdveld (**impact van hun activiteiten**).
- Volgens een deel van de partners richt het NJi zich nog te **weinig** op de **toepasbaarheid** van de kennis **in de praktijk**. Deze partners zijn van mening dat het NJi nog **onvoldoende inzicht** heeft of de door hen ontwikkelde kennisproducten en activiteiten **effectief** en **doeltreffend** zijn gebleken in de praktijk. In hoeverre zijn de professionals aan de slag gegaan met het toepassen van de kennis in hun werk en in welke mate heeft dit ook geleid tot positieve effecten (bijvoorbeeld de mate waarin jongeren verder zijn geholpen)?
- Dergelijke informatie en inzichten zouden onder meer van belang zijn om de bestaande kennisproducten **verder te ontwikkelen**.

- Daarnaast merken deze partners op dat het veld ook behoefte heeft aan meer begeleiding bij de wijze waarop ze de kennis kunnen toepassen in hun werk. Het NJi zou een rol kunnen spelen in het inventariseren van de randvoorwaarden (en het gesprek daarover met de professionals) die nodig zijn om de kennis te implementeren.
  - De partners geven aan dat ze deze (hierboven beschreven) verwachtingen hebben gedeeld met het NJi. Het NJi zou vervolgens hebben teruggelegd dat ze dergelijke rol niet als hun taak opvatten.
  - Een ander deel van de partners is van mening dat het hands-on begeleiden van professionals in de praktijk niet de rol is van het NJi. Het NJi stelt kennis beschikbaar en het is aan beleidsmedewerkers ofwel mensen die in de haarvaten van hun organisatie zitten om er verder mee aan de slag te gaan. Sommige landelijke (belangen) organisaties zien het ook als hun eigen taak om de kennis door te laten sijpelen naar hun achterban. Het NJi is een onafhankelijk kennisinstituut en zou niet de positie van een onderzoek- en adviesbureau moeten innemen.
- De partners die verdeeld zijn over de praktische toepassing van de kennis vinden elkaar wel in de opvatting dat **inzicht in de praktische effectiviteit** van de kennisproducten **waardevol** kan zijn voor de eigen **(door)ontwikkeling**.

3.4 Oordeel en verbeterpunten

Figuur 3.6 geeft weer in hoeverre respondenten vinden dat de kennisinfrastructuur van het NJi belangrijke gevolgen heeft voor de verbinding tussen het onderwijs-jeugdveld. Meer dan de helft van de respondenten vindt de kennisinfrastructuur van het NJi heel belangrijk voor het uiteindelijke resultaat voor de verbinding onderwijs-jeugd. Daarnaast vindt een kwart van de respondenten de kennisinfrastructuur hier een beetje belangrijk voor. Dit beeld komt overeen bij de verschillende functiegroepen.

Figuur 3.6 In hoeverre vinden respondenten dat de kennisinfrastructuur van het NJi belangrijke gevolgen heeft voor de verbinding tussen onderwijs-jeugd(zorg)veld? (n=32-39)

Wanneer gevraagd wordt naar de gevolgen van de inzet van het NJi voor de structurele verbinding van het onderwijs- en jeugddomein, geeft de helft aan dat ze positieve gevolgen in enkele gevallen zien. Bijna 15 procent van de respondenten zegt dat ze structurele positieve gevolgen zien en 12 procent ziet geen veranderingen. Belangrijk is om hierbij te vermelden dat bijna een kwart van de respondenten zegt dat ze niet weten of de inzet van het NJi positieve gevolgen heeft gehad. Respondenten van samenwerkingsverbanden zien het vaakst structurele positieve gevolgen en zorgcoördinatoren/intern begeleiders het minst.

Verder is aan de respondenten gevraagd wat ze vinden van de samenhang tussen de verschillende activiteiten van het NJi en de activiteiten van die specifiek gericht zijn op de verbinding tussen onderwijs-jeugd. De meningen over de samenhang tussen deze activiteiten van het NJi zijn verdeeld. De helft van de respondenten vindt dat er een gedeeltelijke tot goede samenhang is tussen de kennisinfrastructuur en de andere activiteiten van het NJi en de andere helft vindt van niet of heeft hier geen duidelijke mening over. Binnen de verschillende functiegroepen geldt een soortgelijk beeld. Respondenten uit de

samenwerkingsverbanden hebben vaker het antwoord ‘weet ik niet’ (36%) gegeven dan respondenten uit het jeugd-onderwijsdomein en zorgcoördinatoren/intern begeleiders (resp. 10% en 23%).

Verbeterpunten

Uit de enquête komen tevens enkele suggesties voor verbeterpunten van het NJi naar voren. Globaal houden deze in:

- Het NJi moet duidelijker aanwezig zijn/zichzelf beter profileren. Hierbij hoort ook een betere communicatie over wat het NJi doet.
- Het NJi kan nog meer de verbinding opzoeken met haar samenwerkingspartners en tussen het onderwijs en domein jeugd binnen de gemeentes. Het Rijk zou hier een rol in kunnen spelen.
- De onderzoeken/informatie van het NJi mogen nog concreter en meer toegespitst worden op de werkpraktijk. Daarbij is het ook belangrijk dat effecten worden gemonitord en gemeten.

De hierboven beschreven punten komen overeen met de verbeterpunten die de samenwerkingspartners van het NJi hebben opgemerkt tijdens de gesprekken. Hieronder zijn de belangrijkste verbeterpunten volgens de samenwerkingspartners samengevat:

1. Meer inzicht in de impact en opbrengsten van de activiteiten van het NJi voor de praktijk

- Een ontwikkelpunt dat naar voren komt uit de gesprekken met de samenwerkingspartners is dat het NJi meer inzicht moet verschaffen in de impact van hun activiteiten voor professionals en jeugdigen in de praktijk (ook in het belang van hun eigen ontwikkeling).
- Dit betekent concreet meten bij de doelgroep, bv.: wat heb je gedaan met de kennis in je eigen uitvoering (op welke manier toegepast)? Bij hoeveel jongeren/leerlingen heb je dat toegepast? Bij hoeveel van deze jongeren is er ook een positieve verandering (effect) opgetreden?
- Sommige partners zijn ook van mening dat het NJi met uitvoerders het gesprek moet voeren over wat ze nodig hebben om de kennis die ze ontwikkelen tot zich te nemen en te implementeren in hun werk. Ofwel het NJi zou zich ook moeten richten op het ontwikkelen van kennis over de randvoorwaarden in de praktijk die nodig zijn om hun kennisproducten toe te passen en vervolgens hoe de uitvoerders deze randvoorwaarden dan kunnen creëren (allemaal in samenspraak met de doelgroep).

2. Een smallere focus, verdieping van kennis en een duidelijke (communicatie over) rolopvatting van het NJi

- Een ander belangrijk ontwikkelpunt volgens een deel van de partners is dat het NJi een **focus** moet **kiezen** waar ze zich verder in moeten verdiepen; **kies een vertrekpunt**. Ze staan nu aan beide kanten van de brug (onderwijs-jeugd). Dat is volgens sommige partners niet behapbaar. In het onderwijsveld zijn er al veel partijen die het netwerk goed hebben georganiseerd. In het jeugd beleid is dat een stuk minder; daar kan het NJi een brug vormen. **‘Initieer de verbinding vanuit Jeugd beleid’**. Daar ligt immers de kracht van het NJi.
- Een deel van de gesprekspartners vindt dat het NJi meer moet investeren in het **verdiepen** van hun **bestaande dossiers** (bijvoorbeeld het dossier over welbevinden). Een partner licht bijvoorbeeld toe dat het NJi op het thema welbevinden een metastudie van verschillende onderzoeken presenteert. Dergelijke meta-analyse had het NRO ook kunnen doen. **Wat is precies de toegevoegde waarde van het NJi t.o.v. de al bestaande partijen?** Het NJi zou volgens de partner naar aanleiding van zo’n metastudie kunnen nagaan welke vragen er nog open staan, en vervolgens met de praktijk kijken wat en hoe dergelijke vragen opgelost en toegepast kunnen worden. Dergelijke verdiepende stappen zou het NJi nog te weinig zetten.
- Verder zou het NJi ook duidelijker moeten **communiceren** waar hun **specialisme** ligt (dat is nu te breed/vaag en gaat mogelijk ook ten koste van hun vindbaarheid door partijen buiten het eigen netwerk). Het NJi heeft gewerkt aan hun positionering en rol binnen de landelijke organisaties onderwijs-jeugd. Ze hebben geïnvesteerd in een nieuwe huisstijl. Dat mogen ze volgens sommige partners dan ook meer naar buiten brengen in hun publicaties, communicatie en profilering.
  - Een deel van de partners heeft ook opgemerkt dat ze ruimte zien voor verbetering in de **proactieve verbinding binnen en buiten** het bestaande netwerk (‘zoek ons ook op’; ‘vraag aan ons’; ‘haal bij ons ook behoefte/informatie op’).

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Conclusies en aanbevelingen

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Inleiding

In deze slotparagraaf gaan we in op onze conclusies en aanbevelingen. Dat doen we aan de hand van de onderzoeksvragen. Vervolgens schetsen we op basis van de bevindingen enkele scenario's voor de toekomstige subsidievorm en de sturingsrelatie met OCW.

4.2 Heeft het NJi de doelen behaald zoals gesteld in de projectsubsidies?

(A) Is de kennisinfrastructuur die het NJi beoogde in de afgelopen projectsubsidies van de grond gekomen en wat zijn werkbare elementen en verbeterpunten?

(B) Wat vinden de stakeholders van het werk dat het NJi heeft geleverd?

Op basis van de jaarlijkse verantwoordingsinformatie kan worden vastgesteld dat het NJi over het geheel genomen de activiteiten heeft uitgevoerd die met het ministerie van OCW zijn afgesproken. In de verantwoordingsdocumenten wordt echter minder eenduidig beschreven wat *het effect* van de ondernomen activiteiten is geweest voor de doelgroep (en het bredere projectdoel). Op basis van de gesprekken met de samenwerkingspartners van het NJi en de enquêteresultaten komt het volgende beeld hierover naar voren.

1. *Positieve samenwerking op individueel niveau, waardering voor deskundige kennisdeling die aansluit op actuele thema's*

Vrijwel alle samenwerkingspartners zijn te spreken over de **deskundigheid**, de bereikbaarheid en samenwerking (in algemene zin) met het NJi. Zowel de partners als het NJi doen regelmatig een beroep op elkaars expertise. De meerwaarde wordt vooral ervaren in de **kennis-ontsluitende** (en kennis-verbredende) taak van het NJi (etalage van kennis). De literatuur, handleidingen, overzichten van publicaties die beschikbaar worden gesteld op de website verlichten het werk van professionals door ze onder meer tijd te besparen (uitzoekwerk) en ze te faciliteren in hun zoektocht naar bruikbare informatie en inspiratie voor hun werk. De samenwerkingspartijen in het onderwijs waarderen daarnaast het **brede overzicht** over het hele **jeugdterrein** (en de belangrijkste partijen/organisatie in dat domein). Dit brede overzicht van het NJi helpt onder meer om tot **nieuwe verbindingen** te komen (binnen het brede jeugdveld) die in het bestaande (onderwijs)netwerk niet altijd vanzelfsprekend zijn.

De partners zien dat het NJi aansluiting zoekt op **actuele thema's** waar het veld mee worstelt en soms zelfs in hun kennisdeling 'voorloopt' op vraagstukken die gaan spelen op korte dan wel lange termijn. De aansluiting op de actualiteit en de (kennis)behoefte van professionals vinden ze **onderscheidend** aan het werk van het NJi ten opzichte van andere kennis-/onderzoeksinstituten waar ze over het algemeen vaker ervaren dat de kennisdeling al achterhaald of verouderd is.

Uit het veldwerk onder samenwerkingsverbanden, zorgcoördinatoren/intern begeleiders en professionals in het gemeentelijke jeugddomein blijkt dat de respondenten die, direct dan wel indirect, in aanraking zijn gekomen met het NJi via nieuwsbrieven, landelijke of regionale bijeenkomsten, handleidingen en via andere activiteiten deze overwegend als **positief en informatief** waarderen. Het NJi wordt ervaren als **betrokken, stimulerend, onafhankelijk** en **deskundig**. Dit komt overeen met de kernwaarden die het NJi aan zichzelf heeft toebedeeld.

2. *Verdeeldheid over toepasbaarheid en verbinding van kennisactiviteiten NJi met de praktijk*

De samenwerkingspartners zijn **verdeeld** over de **praktische meerwaarde** van de kennisproducten en activiteiten van het NJi voor professionals in het onderwijs-jeugdveld. Volgens een deel van de partners richt het NJi zich nog te **weinig** op de **toepasbaarheid** van de kennis **in de praktijk**. Deze partners zijn van mening dat het NJi nog **onvoldoende inzicht** heeft of de door hen ontwikkelde kennisproducten en activiteiten **effectief** en **doeltreffend** zijn gebleken in de praktijk.

Een ander deel van de partners is van mening dat het hands-on begeleiden van professionals in de praktijk **niet de rol is van het NJi**. Het NJi stelt kennis beschikbaar en het is aan beleidsmedewerkers ofwel mensen die in de haarvaten van hun organisatie zitten om er verder mee aan de slag te gaan. De partners die verdeeld zijn over de praktische toepassing van de kennis vinden elkaar wel in de opvatting dat

inzicht in de praktische effectiviteit van de kennisproducten **waardevol** kan zijn voor de eigen **(door)ontwikkeling** van het NJi.

De enquêteresultaten laten zien dat de respondenten over het algemeen vinden dat de activiteiten van het NJi van toegevoegde waarde zijn voor onderwijs-jeugdmedewerkers en professionals bij gemeenten, kinderen en jongeren die een beroep doen op passend onderwijs en onderwijsprofessionals die betrokken zijn bij het bieden van passend onderwijs. Meer dan de helft van de respondenten vindt daarnaast de kennisinfrastructuur van het NJi heel belangrijk voor het uiteindelijke resultaat voor de verbinding onderwijs-jeugd. Verder zien we dat meer dan de helft van de respondenten die gebruik heeft gemaakt van één van de activiteiten van het NJi zegt dat hun **handelen positief beïnvloed** is naar aanleiding hiervan. De kennis en contacten die respondenten hebben opgedaan bij deze activiteiten hebben zij voornamelijk ingezet ter inspiratie/ondersteuning voor het (door)ontwikkelen van een eigen aanpak en voor eigen professionele ontwikkeling (kennis verbreed/verdiept). Dit beeld komt redelijk overeen binnen de verschillende functiegroepen.

3. Gering bereik en bekendheid in onderwijsveld (op uitvoeringsniveau)

Uit het veldwerk blijkt dat bijna de helft van de respondenten die de vragenlijst wilden invullen, **niet bekend** is met het NJi of de door het NJi georganiseerde activiteiten gericht op het versterken van de kennisinfrastructuur en samenwerking tussen onderwijs en jeugd. Uit de interviews blijkt ook dat het niet voor iedereen bekend is welke activiteiten het NJi precies uitvoert in dit kader. De samenwerkingspartners in het onderwijs hebben de indruk dat het NJi **relatief onbekend is in het onderwijsveld**. Dit gaat dan met name over bekendheid onder het onderwijspersoneel (leraren, zorgcoördinatoren, OOP etc.) en schoolleiders/directeuren. Opgemerkt moet worden dat het NJi haar kennisactiviteiten (in het kader van deze projectsubsidie) niet specifiek richt op leraren en schoolleiders/directeuren, maar op het onderwijspersoneel dat zorg draagt voor het ondersteunen van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte (zoals intern begeleiders en zorgcoördinatoren).

4. Positionering en meerwaarde NJi t.o.v. andere kennispartijen nog (te) onduidelijk, behoefte aan meer focus en minder brede taakopvatting

Voor sommige samenwerkingspartners is het nog (te) onduidelijk wat de **specifieke meerwaarde** is van het NJi ten opzichte van andere vergelijkbare partijen (meer specifiek de meerwaarde voor het onderwijsveld). Dit zou onder meer liggen aan het gegeven dat het NJi nog **te breed** georiënteerd is. Door hun brede rol wordt door de samenwerkingspartners ervaren dat het NJi nog onvoldoende de diepte in duikt (bv. aan de hand van verdiepende vervolgactiviteiten naar aanleiding van hun handleidingen, publicaties e.d. met de doelgroep). Volgens een samenwerkingspartner is de **kracht van het NJi hun expertise over jeugd**. Daar moet (meer) op aangehaakt worden binnen hun activiteiten. In het onderwijsveld hebben veel partijen het netwerk al goed georganiseerd (veel coalities waarin werken vanuit dezelfde principes e.d. aandacht krijgt – men vindt elkaar op het thema passend onderwijs). In het Jeugdbeleid is dat een stuk minder; daar zou het NJi een **brug** kunnen vormen. Als voor andere partijen **duidelijk is waar ze voor staan** en doen, dan krijgen ze ook **gerichte vragen** op hun expertisegebied.

Volgens het NJi is de belangrijkste boodschap die hieruit naar voren komt dat het voor de netwerkpartners nog onduidelijk is wat hun rol als kennispartner en kennisinstituut precies behelst. Het NJi is *niet* van mening dat een smallere focus van het instituut helpt bij de versnippering van de activiteiten die in algemene zin wordt geconstateerd voor het gehele onderwijs-jeugdveld. Juist vanwege deze versnippering heeft het NJi ervoor gekozen om een bredere focus aan te brengen in de activiteiten die ze organiseren voor het onderwijs-jeugdveld. Vanuit deze brede focus zou het makkelijker zijn om meer verbindingen te leggen (tussen verschillende activiteiten en lopende activiteitenlijnen).

5. Meer aandacht nodig voor onafhankelijke positie van het NJi en waarborging daarvan

Een ander aandachtspunt dat met enige regelmaat wordt genoemd door de samenwerkingspartners is dat ze het belangrijk vinden dat het NJi hun **onafhankelijke positie** bewaakt. Die onafhankelijke positie wordt gezien als een belangrijke voorwaarde voor de **betrouwbaarheid** van een kennisinstituut. Het NJi wordt (door VWS en OCW) regelmatig betrokken in overleggen waar **beslissingen** worden genomen (bv. bij thuiszitterstafels). De expertise van het NJi zou in dergelijke overleggen op een manier ingebracht moeten worden waarbij hun onafhankelijke positie gewaarborgd blijft. Dit kan bijvoorbeeld door het NJi meer **ad hoc** te betrekken in de overleggen (kennis moet volgen op de vraag).

4.3 Wat zijn verbeterpunten voor de toekomst voor het NJi?

Wat zijn verbeterpunten voor de toekomst o.a. voor de sturingsrelatie met het NJi?

Uit de gesprekken met de samenwerkingspartners en de enquête komen tevens enkele suggesties voor verbeterpunten van het NJi naar voren. Globaal houden deze in:

1. Het NJi moet duidelijker aanwezig zijn/zichzelf beter profileren. Hierbij hoort ook een betere communicatie over wat het NJi doet.
2. Het NJi kan nog meer de verbinding opzoeken met haar samenwerkingspartners en tussen het onderwijs en domein jeugd binnen de gemeentes. Het Rijk zou hier een rol in kunnen spelen door op een hoger niveau op de samenwerking te sturen.
3. De onderzoeken/informatie van het NJi mogen nog concreter en meer toegespitst worden op de werkpraktijk. Daarbij is het ook belangrijk dat effecten worden gemonitord en gemeten.

Uit de gesprekken met de samenwerkingspartners van het NJi komen enkele specifieke verbeterpunten voor de sturingsrelatie van OCW en het VWS richting het NJi:

- 1) Op het Rijksniveau zorgen voor een beter overkoepelend inzicht en logische afstemmingen (integratie) van verschillende subsidielijnen voor onderwijs-jeugd, waarbij ook wordt gelet op logische inzet van relevante partijen/coalities.
  - a. De samenwerkingspartners merken op dat OCW en VWS de neiging hebben om lopende lijnen, projecten en programma's in elkaar te schuiven. Op een **hoger niveau** moet er wellicht **eerst beter inzicht** komen in wat er allemaal wordt gedaan (op verbinding O-J) en of daar logische **verbindingen** in zijn te leggen (elkaar versterkende activiteiten of logische vervolgactiviteiten e.d.). Het is nu nog te ondoorzichtig.
  - b. **VWS en OCW** zouden een **actievere rol** 'achter de schermen' moeten hebben als het gaat om het **bewaken van juiste inzet** door de 'juiste partijen'. Dit betekent onder meer dat er binnen de verschillende directies beter afgestemd en gezamenlijk opgetrokken moet worden wanneer subsidieaanvragen worden opgesteld en uitgezet.
- 2) Meer sturen op inhoudelijke (gezamenlijke) kaders en verantwoordingseisen stellen aan het NJi wat betreft het inzichtelijk maken van de opbrengsten (met respect voor de onafhankelijke positie van het NJi).
  - a. Een deel van de gesprekspartners pleit ervoor om vanuit een **gezamenlijk doel** voor Jeugd de subsidierelatie aan te gaan (dus subsidiedoelen voor de projectsubsidie van OCW en instellingssubsidie VWS met elkaar te integreren).
  - b. OCW en VWS zouden veel meer **inhoudelijke kaders** kunnen meegeven aan niet alleen het NJi, maar ook andere betrokken partijen die subsidie ontvangen op dit thema. Dit betekent dat er nagedacht moet worden over **coalities op specifieke thema's** en dat er in samenspraak met de partijen specifieke 'stukjes/doelen binnen het thema' belegd moeten worden bij specifieke partijen (wie pakt wat op). Dan zouden OCW en VWS dus inhoudelijk sturender moeten zijn op de doelen van de subsidie.
  - c. Als partijen elk een **specifieke verantwoordelijkheid of doel** krijgen wordt het ook **makkelijker om inzicht** te krijgen in de **effectiviteit** van de inzet. Het is dan ook makkelijker om te sturen op verdieping van de opbrengsten.
  - d. Het NJi is integraal betrokken bij heel veel activiteiten (die vanuit OCW en VWS worden aangestuurd). Voor hun **onafhankelijke kennispositie** is het **ongunstig om veel sturing** te krijgen. Belangrijk is dat **inzet** van het NJi te **koppelen** is aan de door hen beoogde **projectdoelen** (daar zou vanuit OCW/VWS meer sturing op kunnen komen). Dit zou kunnen betekenen dat ze meer 'ad hoc' kennis leveren binnen de O-J-activiteiten die worden aangestuurd vanuit OCW/VWS. En dat OCW/VWS geen specifiek **resultaat** verwacht van de inzet van het NJi.

Scenario's subsidievormen

De resultaten laten zien dat het NJi gedegen werk levert, mooie kennisactiviteiten organiseert en producten maakt die veel toegevoegde waarde kunnen hebben voor professionals in het onderwijs-jeugdveld. Wel zijn er vraagtekens rondom de precieze meerwaarde en impact van de kennisactiviteiten voor de uitvoeringspraktijk, met name als het gaat om de ervaren impact onder onderwijsprofessionals. Er

ligt een duidelijke opdracht voor het NJi om meer feedback op te halen vanuit de praktijk, hun activiteiten (o.b.v. feedback) verder te verdiepen en hun bereik in het onderwijs te vergroten. Daarnaast zou het NJi nog duidelijker hun missie en rol binnen het onderwijs-jeugdnetwerk kunnen communiceren richting hun samenwerkingspartners. Daarbij is het van belang dat het NJi duidelijk maakt waarom ze bepaalde activiteiten ondernemen en hoe dit gerelateerd is aan hun rol/missie binnen het onderwijs-jeugdnetwerk.

De vraag is wat de bevindingen impliceren over de gewenste subsidievorm en sturingsrelatie met OCW. Hieronder schetsen we drie mogelijke scenario's die op basis van de bevindingen onderbouwd kunnen worden.

Scenario 1 – Instellingssubsidie vanuit OCW

Een instellingssubsidie vanuit het OCW geeft het NJi het vertrouwen dat ze structureel aan een kennisinfrastructuur gericht op de verbinding tussen onderwijs-jeugd(zorg) kunnen werken. Het geeft ze meer ruimte om in te springen op onderwerpen en actuele thema's die ze belangrijk vinden. Dit maakt ze onafhankelijker en flexibeler. In die onafhankelijke en flexibele rol lijkt het veld ze ook te waarderen. Door onder meer de zekerheid die een instellingssubsidie biedt kan het NJi vervolgens ook werken aan doorlopende lijnen tussen activiteiten en langdurige programma's. Dat zou helpen om de huidige geconstateerde fragmentatie en losse activiteiten tegen te gaan. Een instellingssubsidie is zegge een middel om de brede kennisrol die het NJi wil oppakken binnen het onderwijs-jeugdnetwerk beter te faciliteren. Met een instellingssubsidie wordt het NJi neergezet als een bouwsteen binnen het (lerend) stelsel (duurzame rol).

Voor de sturingsrelatie met het OCW zou dit onder meer het volgende betekenen:

- Allereerst de betrokken directies vanuit het ministerie van OCW en VWS inzicht verschaffen in alle losse activiteiten en programma's die momenteel lopen en gericht zijn op de verbinding tussen onderwijs-jeugd (gezamenlijk doel).
- Op basis van dit overzicht vaststellen waar de activiteiten en kennisinfrastructuur van het NJi kunnen bijdragen aan een betere verbinding tussen onderwijs-jeugd. Welke kennis en/of (verdiepings)activiteiten ontbreken er nog? Daarbij is het ook van belang dat het OCW/VWS vaststelt met welke partijen het NJi kan samenwerken om specifieke kennislacunes aan te vliegen. Dit alles zou in samenspraak met het NJi (en relevante samenwerkingspartners) kunnen gebeuren.
- Vervolgens aan de subsidieopdracht (vanuit OCW) deze specifieke thema's (hierboven vastgesteld) verbinden en in samenspraak met het NJi vaststellen wat de gewenste rol is van het NJi wat betreft deze thema's. Dit betekent dat op hoger niveau (en waar mogelijk met relevante samenwerkingspartners) ook wordt afgestemd wat de doelen van de inzet zijn.
- Duidelijke verantwoordingsafspraken maken met het NJi waarin ze in ieder geval verantwoorden hoe hun inzet heeft bijgedragen aan het verbeteren van de verbinding tussen onderwijs-jeugd. Dit zou onder meer betekenen dat het OCW/VWS verwacht dat het NJi dit inzicht verschaft door feedback te vragen bij hun doelgroep(en) en moet bewaken dat het NJi vooraf evalueerbare doelen opstelt voor hun inzet.
- Het OCW moet actief bewaken dat de kennisactiviteiten van het NJi daadwerkelijk bijdragen aan de behoefte binnen het veld (geen dubbele activiteiten). Dit houdt onder meer in dat OCW/VWS steeds een breed en actueel inzicht heeft van alle activiteiten en programma's die gericht zijn op de verbinding tussen onderwijs-jeugd, en periodiek afstemt met het NJi of de thema's waar ze mee aan de slag zijn daadwerkelijk voorzien in de kennisbehoefte van het onderwijs-jeugdnetwerk.
- OCW zou daarnaast van het NJi kunnen verwachten dat ze actief het veld (koepelorganisaties in onderwijs-jeugdveld) benaderen en inventariseren wat de directe kennisbehoefte is in de praktijk en/of het NJi daar dan aan tegemoet kan komen (en op welke manier).

Scenario 2 – Projectsubsidie met verbeterdoelen

Op basis van de bevindingen blijkt dat het NJi nog een grote opdracht heeft waar het gaat om de toepasbaarheid en (inzicht in) de impact van hun activiteiten voor de praktijk. De vraag is of er een instellingssubsidie verstrekt kan worden als er nog vraagtekens zijn over hun toegevoegde meerwaarde binnen het onderwijs-jeugdnetwerk. Moet dit niet eerst verbeterd worden alvorens over te stappen naar een

instellingssubsidie? Een mogelijk scenario is dan ook om een projectsubsidie te verstrekken met verbeterdoelen die op basis van deze evaluatie naar voren komen.

Voor de sturingsrelatie met het OCW zou dit onder meer het volgende betekenen:

- Vooraf met het NJi afspraken maken over hoe ze gaan werken aan de verbeterpunten die uit de evaluatie naar voren komen (beter profileren, betere verbinding kennisactiviteiten met praktijkbehoefte, monitoren van impact van de kennisactiviteiten). Dit kan onder meer betekenen dat het OCW van het NJi verwacht dat ze een plan van aanpak opstellen (waar relevant ook in samenspraak met VWS en/of samenwerkingspartners).
- OCW moet actiever sturen op duidelijke verantwoordingsafspraken met het NJi waarin ze in ieder geval verantwoorden hoe hun inzet heeft bijgedragen aan het verbeteren van de verbinding tussen onderwijs-jeugd. Dit zou onder meer betekenen dat het OCW verwacht dat het NJi dit inzicht verschaft door feedback te vragen bij hun doelgroep(en) en moet bewaken dat het NJi vooraf evalueerbare doelen opstelt voor hun inzet.

Scenario 3 – Alleen een instellingssubsidie vanuit VWS

De projectsubsidie die wordt gegeven vanuit het ministerie van OCW richt zich op de specifieke verbinding tussen jeugd-onderwijs. De samenwerkingspartners merken op dat het NJi zich meer moet richten op de verbinding vanuit het jeugdveld omdat daar de specifieke meerwaarde (kracht) van het NJi ligt. De focus van het NJi zou nog te breed zijn (geen duidelijk vertrekpunt). Om de insteek van de activiteiten meer vanuit het vertrekpunt van het jeugdveld te organiseren (ofwel dit te stimuleren) is goed voor te stellen dat de projectsubsidie volledig wordt geïntegreerd in de instellingssubsidie van VWS. Op basis van de inhoudelijke subsidieaanvragen en gesprekken met het NJi komt duidelijk naar voren dat er de afgelopen jaren in ieder geval meer verbinding is gezocht in de thema's die ze voor beide subsidielijnen oppakken. De afweging om bepaalde activiteiten in te zetten voor zowel de instellings- als projectsubsidie wordt ook op basis van dezelfde gronden gemaakt (namelijk of de activiteit bijdraagt aan de mogelijkheden van jeugdigen om kansrijk op te groeien in de samenleving). Dit laat zien dat er al enige integratie is van de twee subsidielijnen (intern vanuit het NJi).

Voor de sturingsrelatie met het OCW en VWS zou dit onder meer het volgende betekenen:

- OCW en VWS moeten in overleg met het NJi over hun gewenste focus. Daarbij moet duidelijkheid geschapen worden of men verwacht dat het NJi de hele brug vormt naar het onderwijs, of dat ze met een smallere focus die verbinding proberen te maken vanuit het jeugdveld.
- Wanneer duidelijk wordt dat het NJi meer vanuit Jeugd het veld moet verbinden met het onderwijs, zou VWS een actieve rol moeten hebben in het bewaken dat ze ook vanuit dat specifieke vertrekpunt hun activiteiten gericht op het onderwijs organiseren. Dit kan in samenspraak met het OCW door periodiek (met VWS en het NJi) te overleggen over welke inzet (op welke manier) is georganiseerd voor de verbinding tussen onderwijs-jeugd. Waar nodig moeten VWS en OCW bijsturen als blijkt dat de focus van het NJi (voor de activiteiten gericht op onderwijs-jeugd) te breed wordt.

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Bijlage

B

Bijlage - Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording surveyonderzoek

Om zicht te krijgen op de bekendheid van het NJi en haar kennisinfrastructuur hebben we een websurvey uitgezet onder betrokkenen en stakeholders. De survey is uitgezet onder samenwerkingsverbanden passend onderwijs, instellingen van het po, vo en mbo (inclusief speciaal onderwijs) en de gemeentelijke jeugdhulp. In deze bijlage hebben we beschreven hoe het vragenlijstenonderzoek is uitgevoerd.

Steekproeven

Voor het primair onderwijs, speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs hebben we steekproeven getrokken. We hebben ervoor gekozen om niet alle instellingen aan te schrijven om de belasting van onderwijspersoneel minimaal te houden. Aangezien er relatief weinig mbo-instellingen zijn in vergelijking met de andere onderwijstypen, hebben we wel alle mbo-instellingen aangeschreven. Met dezelfde reden hebben we alle samenwerkingsverbanden aangeschreven. In totaal hebben we 400 instellingen van primair onderwijs, 360 van het voortgezet onderwijs, 40 van het speciaal onderwijs en 58 mbo-instellingen aangeschreven. Daarnaast hebben we 144 samenwerkingsverbanden aangeschreven.

De informatie per instelling en onderwijstypen hebben we verkregen via de openbare adressenbestanden van DUO. We hebben per onderwijstype een Excelbestand aangemaakt en random nummers gegenereerd per onderwijsinstelling. Vervolgens hebben we de nummers gesorteerd en de bovenste rijen geselecteerd als panel. Dit waren voor het primair onderwijs de eerste 400 instellingen, voor het speciaal onderwijs de eerste 40 instellingen en voor het voortgezet onderwijs de eerste 360 instellingen in de lijst.

Procedure

De vragenlijst hebben we opgesteld aan de hand van documenten/informatie aangeleverd door de opdrachtgever en het NJi. Daarnaast hebben we gekeken naar de feitelijke kennisinfrastructuur die het NJi via haar website toegankelijk heeft gemaakt. Deze informatie biedt inzicht in beoogde en behaalde doelstellingen en de wijze waarop de activiteiten en de kennisinfrastructuur van het NJi een bijdrage hebben geleverd en nog kunnen leveren. De vragenlijst is na het opstellen besproken met de opdrachtgever waarna de definitieve vragenlijst is vastgesteld. De vragenlijst bestond uit (1) achtergrond informatie van de respondent, (2) de bekendheid van het NJi en haar activiteiten en kennisproducten en (3) de waardering van de activiteiten en kennisinfrastructuur van het NJi.

De instellingen in de panels hebben een e-mail ontvangen om deel te nemen aan het vragenlijstenonderzoek. Daarnaast hebben Ingrado en het NJi de vragenlijst gedeeld via LinkedIn en hun nieuwsbrief. In de begeleidende e-mail en het gedeelde bericht door Ingrado en het NJi stond een korte beschrijving van het doel en het nut van het onderzoek. De vragenlijst had een lengte van 5 tot 10 minuten en bevatte 27 vragen. De vragenlijst hebben we geprogrammeerd in Survalyzer. De e-mails zijn ook verstuurd via Survalyzer om de responsaantallen makkelijk bij te kunnen houden. Na één week en na twee weken hebben we een rappel gestuurd. De rappels zijn verstuurd op ander tijdstip en verschillende dagen om de respons te maximaliseren.

Responsaantallen

De responsaantallen zijn hieronder weergegeven in een tabel (tabel B1.1). Vooral in het primair en voortgezet onderwijs lagen de responsaantallen laag. De resultaten zijn om deze redenen in de rapportage niet of minimaal opgesplitst naar de verschillende doelgroepen. In totaal werd de vragenlijst ingevuld door 159 respondenten. Van de respondenten gaven er 32 aan een andere functie te hebben, onder andere leerplichtambtenaar (n=3), RMC-coördinator (n=1), en beleidsadviseur onderwijs en jeugd bij de gemeente/zorginstelling (n=8).

Tabel B1.1 Responsaantallen per panel

Panel	Responsaantallen (n)	Responsaantallen (%)
Primair onderwijs (n=400)	24	6%
Speciaal onderwijs (n=40)	13	33%
Voortgezet onderwijs (n=360)	46	13%
Mbo (n=58)	12	21%
Samenwerkingsverbanden (n=144)	32	22%
Totaal (n=1.002)	127	13%

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Regioplan
Jollemanhof 18
1019 GW Amsterdam
T +31(0)20 531 53 15
www.regioplan.nl